

ENI VORD
PRELEPO
LOŠA

UVEK POSTOJE DVE STRANE
PRIČE... I DVE STRANE LIČNOSTI.

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2020.

Naziv originala:
Annie Word
BEAUTIFUL BAD

Copyright © 2019 by Annie Ward
Translation Copyright © 2020 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-03240-6

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

*„Ko se bori s čudovištima, mora paziti da pritom
i sam ne postane čudovište.
I ako dugo gledaš u bezdan, i bezdan gleda u tebe.“*

Fridrih Niče

SPRING HIL, KANZAS

3. AVGUST 2016.

DAN UBIJANJA

Spring Hil je gradić skoro sat vremena udaljen od Kansas Sitija, a pozivni centar za hitne službe smešten je u klaustrofobičnoj zadnjoj sobi policijske stanice, prizemne zgrade od cigle koja podseća na toaletne prostorije na odmorištu. Prošla je ponoć i Nik Kuper je bio sam kad je primio poziv. „911, o čemu je reč?“, nonšalantno je izgovorio u mikrofona sa slušalicama, istovremeno otvarajući paketić šećera za kafu.

Na drugoj strani, žena je tiho govorila. Čuo je prigušeno zamuckivanje: „Molim vas, požurite.“ Zatim još nešto što nije razumeo jer je dete jecalo, a potom mahnito i isprekidano vrištalo preko ženinog šaputanja.

„Ne čujem vas, gospođo“, rekao je i srušio kafu kad se žurno okrenuo prema računaru. Sugerisao je sebi da ostane miran, ali veoma ga je uznemirio istrajan zvuk detetovog bola i prestravljenosti. Prsti su mu odjednom postali beskorisni. Na kompjuterskom ekranu pojavila se adresa. „Molim vas, gospođo, možete li...“

Nakon osam sekundi od poziva iz kuće na adresi Linkon strit 2240, Nik je izgubio vezu. Uplakano dete je sablasno utihnulo, a žena je

zadihanim glasom punim očaja agresivno izgovorila: „Ne! Ne!“ Zatim je čuo zvuk koji je protumačio kao pad telefona na pod.

Nik je ukucavao informacije u računar. *Linkon strit 2240, dom Ijana i Madlin Vilson, moguće porodično nasilje u koje je uključeno dete...*

Policajka Dajana Varga se tako brzo javila da je Nik kolonom udario o sto kad je viknula u njegove slušalice: „Krećem tamo!“

Nik zapravo nije imao odgovarajući temperament za taj posao. Njegova mama se zbunila kad je njen nežni džin od sina izjavio da želi da radi u pozivnom centru hitnih službi. Uprkos svojoj veličini, Nik je u srcu bio ljubitelj mačaka, i imao je profil na Instagramu prvenstveno zato da bi mogao da se hvališe svojim voljenim i tetošenim mejn kun mačkama, Vulf i Bist. Jednako kao i on, ogromne su i mile.

Međutim, ovo je bio prvi put da su mu se ruke tresle dok je pokušavao da unese nove informacije u kompjuter. *Policajka Varga je u toj oblasti, ide na mesto događaja.*

Spring Hil je vrsta gradića u Kansasu gde se nove četvrti identičnih kuća zovu Svit Voter Krik ili Plezent Vali Vju. Policijska stanica ima šest zaposlenih, među kojima samo jednog detektiva, i nikad se nije dogodilo nešto *stvarno* loše. Nik nije posebno uživao u primanju poziva o barskim tučama i vandalima. Ali otkako tu radi, najgore što se dogodilo bilo je kad je Džoel Grejam dobila udarac kopitom u usta dok je prolazila iza svog konja, pa je ostala bez dela vilice. Čak su i porodične svađe uvek izazivala ista dva para u kampu s prikolicama, kada su se pijani prepirali oko novca.

„Nik?“ Preko Nikovog radija javio se Bari Šips, jedini detektiv u Spring Hilu i najstariji policajac.

„Da, gospodine?“

„I ja idem tamo.“

Gradić nastanjen uglavnom belim pripadnicima radničke klase, Spring Hil ima deo starih farmerskih porodica raštrkanih po okolnom području. Ima jedno lepo mesto, pivnica na otvorenom i pivara pod nazivom *Red krou*, koja ima dovoljno ruralnog šarma da tokom sunčanih vikenda privuče ljude iz grada. Osim toga, postoje samo dva restorana. *Bi-Bis gril* i *Gambinos*. Poslednji pokušaj bio je *Sabvej* u *Volmartu*. Mnogi se voze pola sata do Gardnera kako bi tamo otišli u *Epl-bis*. Razmetljivost.

Nik je opet čuo Dajanu: „Upravo skrećem sa Viktori rouda u 223. ulicu. Biću tamo za dva minuta.“

„Detektiv Šips takođe dolazi.“

„O, dobro. To je dobro.“

„Dajana...“ Nik joj umalo nije rekao da se čuva, ali se obuzdao. Mada je policajka Varga samo nekoliko godina starija od Nika, diplomirala je psihologiju na Državnom univerzitetu u Emporiji i zauzela treće mesto u ženskoj konkurenciji na prvoj trci s preprekama Vorior daš u Kanzas Sitiju. U stanici se pričalo da će uskoro ispuniti ličnu ambiciju i postati detektivka.

Niku je Dajana bila draga, i uvek je bila, ali tek nakon što mu je drugi dispečer ispričao šta se dogodilo njenom bratu Dejvidu počeo je da zamuckuje u prisustvu njenih žarkih i nekako tužnih, duboko usađenih očiju. Sad je osetio poriv da kaže nešto brzo o silnom strahu u onih nekoliko reči žene koja je nazvala, ili možda samo o praznini u sopstvenom želucu kad se veza prekinula. Ali umesto toga je rekao: „Razumeo sam.“

Osećao je da bi svojom zabrinutošću mogao poniziti Dajanu ili, još gore, razotkriti koliko se plaši za nju, zato što je ljubazna prema njemu. Kad god bi je sreo u gradiću, nesvesno bi počeo da zvižduće Van Morrisonovu pesmu *Brown Eyed Girl*. Zapravo, želeo je da je pozove da idu u *Gambinos*.

Kod reči *Svit Voter Krik* urezanih u ploču na kamenom tornju na raskrsnici policajka Varga skrenula je u naselje. Poznavala je to mesto. Ne zato što su je tamo često zvali, naprotiv. *Svit Voter Krik* je relativno novo stambeno naselje koje je počelo da se gradi tek pre šest godina, a prodato je samo pola parcela i mnoge kuće su nenastanjene. Jeftine drvene građevine, ali ipak prilično velike i prijatne, smeštene između dva jezerceta i nekoliko zaista veličanstvenih starih brestova. To su dobri domovi za početak, a Dajana i Baz su mislili da će možda uspeti da kupe jedan. Njoj se sviđala kuća oker boje i niskog krova na uglu Ruzveltove.

Prošla je pored kuće koju je želela i u prednjem dvorištu zapazila, ne bez žaljenja za mogućnošću drugog života, prevrnut crveni tricikl čije su srebrne ručke blistale na svetlu s trema. Ona i Baz raskinuli su

veridbu na najgori prijateljski način zato što se nijedno od njih nije zaista ljutilo, jednostavno nisu uspeli da skupe energiju za sledeći korak. Sad ona živi u Sidarvud plaza apartmentsu iznad povučenog čoveka s tikovima, koji na prozore stavlja crne kese za smeće i sluša isključivo *Eyes Without a Face* Bilija Ajdola, iz dana u dan, tako glasno da njen kauč vibrira. Kad je otišao, Baz je sa sobom odveo njenog najboljeg prijatelja, bigla Starbaka, objasnivši: „Budimo iskreni, Di, ti stalno radiš. Tvoj novi jednosobni stan nije mesto za usamljenog malog psa koji bi sedeo i čekao da se mama vrati kući.“

Dok se približavala Linkon stritu 2240, Dajana je bila neobično smirena. Kuća porodice Vilson je očigledno jedna od skupljih u naselju, sa ukusno uređenom okućnicom s fontanom od terakote iza slabo negovanih grmova ruža. Uz nehajan utisak obilja porodice Vilson i svakodnevice komšijinog tricikla na livadi, Dajana je imala osećaj da je u Svit Voter Kriku sve u redu. Zapravo, bolje nego u većini mesta. Bolje nego u njenom životu, sigurno. Kad je izašla iz automobila i okrenula se ka kući, intuicija joj nije rekla: *mesto zločina*.

Međutim, bilo je kasno i svi prozori u prizemlju kuće izgrađene u stilu italijanske vile bili su jarko osvetljeni. Gornji sprat iza malog balkona iznad trema bio je u mraku. U blizini se čulo neprestano odsečno lajanje uznemirenog psa.

Dajana se zaputila kolskim prilazom do ulaznih vrata, uz koja su s obe strane rasla zimzelena stabla. Odlučno je pokušala tri puta. „Policija!“ Bez odgovora.

Sama vrata bila su od mlečnog stakla, a uz njih uski prozori sa kapcima. Jedan je bio tek toliko odškrinut da je Dajana mogla da zaviri u dnevni boravak s podom od svetlog drveta. Zadrhtala je kad je ugledala uski smečkasto-crveni trag koji je vodio iz jedne u drugu prostoriju. Srce je počelo snažno da joj lupa. Neće biti lažna uzbuna kako se nadala.

Ovo će biti njen prvi dolazak na nešto gore od barske tuče – u svojstvu policajke. Istovremeno je bila preplašena i napeta. Pokušala je da otvori vrata. Bila su zaključana. Uz jedva primetnu paniku, petljala je po futroli dok nije izvukla poluautomatski glock i nesigurno ga podigla.

Polako se povukla do trotoara i progovorila u radijski mikrofonski pričvršćen na grudima. „Nik?“

„Da, Di?“

„Mislim da bi ova porodična svađa mogla biti 10-40*.“

„Jebiga! Dobro.“

„Pošalji pojačanje. I možeš li molim te da pošalješ lekara? Ima mnogo krvi.“

„Da, naravno. Imao sam osećaj da je tako.“

„Divan si. U redu.“

Dajana je šmugnula u senke južno od kuće. Sad je shvatila da se pas koji mahnito laje nalazi u zadnjem dvorištu. Takođe je čula tiši zvuk drugog psa koji cvili.

Na kraju niza grmova nalazili su se ograda od kovanog gvožđa i vratašca za zadnje dvorište. Bila su razbijena i vezana rastegljivim konopcem, pa joj je bila potrebna čitava večnost da ih otvori. Šarke su jezivo škripale, kao da se kandže vuku po školskoj tabli. Pre nego što je ušla u zadnje dvorište, Dajana se radiom javila šefu. „Šipse?“

Jasno je čula njegov glas: „Već vozim ka istoku po 223. ulici, Di. Biću tamo dok trepneš.“

„Odlično!“, izlanula se, odmah požalivši zbog velikog olakšanja u glasu. „Dobro, dakle. Hvala. Vidimo se uskoro.“

Dajana je stala na nešto što je proizvelo tih zvuk. *Kvak*. „Sranje“, šapnula je, spustila pogled i pod nogom videla gumenu igračku za pse u obliku patke. Kako je napredovala, videla je nekoliko napola pojedjenih žutih teniskih loptica razbacanih po travi i korovu. Na rubu terase, tik do betona, nalazila se velika kutija s peskom u obliku kornjače. Pored nje, dečja kadica s vodom, taman dovoljno velika da dete u njoj može da stoji, prska i koristi šarene posudice da bi pokrenulo minijaturno vodeničko kolo.

Dajanu je naglo obuzela strepnja. Presekla ju je u kolenima. Pomislila je na crveni tricikl u komšijskom dvorištu i zamislila bucmaste dečje nožice kako vrte pedale. Malo vozilo na tri točka juri pločnikom, a zatim je šutnuto u stranu, zaboravljeno u korist neke nove pustolovine.

„Bože, ne dete“, šapnula je, potpuno nesvesna svoje molitve.

Svetlost se prosipala kroz kapke na stražnjim prozorima. Dajana je čučnula blizu kuće dok se preko terase približavala zadnjim vratima. Tamo. Videla je pse. Uznemirena ali dražesna stvorenja izgledala su

* Policijski kod. (Prim. lekt.)

zbunjeno zato što su izbačena iz kuće. Dva prijateljski raspoložena, malecna crno-bela bostonska terijera. Oči su im bile krupne i vlažne, dok su dahtali i nemirno hodali tamo-ovamo, potpuno van sebe.

Kao Starbak, pomislila je Dajana, misleći na svog bigla. Koji više nije njen bigl. Usamljene kuce čekaju da se mama vrati kući. Šta se dogodilo mami?

Psi su odmah prišli Dajani. Onaj manji koji je cvileo počeo je da joj liže ruku. Drugi je samo mahao kratkim repom i malo se vrteo, sve vreme s iščekivanjem gledajući zatvorena vrata, barijeru između senki i sigurnosti.

Dajana je pritisnula kvaku na dvokrilnim vratima i leva se strana otvorila. Ispružila je nogu kako bi sprečila pse da je slede unutra, pa je tiho zatvorila vrata za sobom. Dok se šunjala u kuću, na staklu je videla prednje šape oba bostonska terijera. Molećivo su je pozivale da se vrati i pusti ih unutra.

S mesta gde je stajala na zadnjem ulazu, Dajana je videla sve do prednjih vrata, gde je najpre pokušala da uđe. Pored izlaza na terasu nalazio se okrugli stakleni sto za doručak. Prazna boca vina kao da se otkotrljala do zida i tamo se zaustavila. Na stolu se nalazila još jedna boca vina, a na podu ispod stola bila je elegantna flaša stoli elit votke.

Dajana nije snob kad je reč o hrani, ali je odmah zapazila da ovo nije bila partija pokera uz čips i umak. Debelu drvenu dasku za sečenje prekrivala je napola pojedena selekcija maslina, salame, krekerja, sira i grožđa.

Dok je tiho prolazila pored stola, morala je da pazi da ne stane na staklo. Među razbijenim ostacima videle su se dve nožice vinskih čaša, kao i čaša od debelog stakla, još cela na podu. Od četiri žuto tapacirane stolice oko stola jedna je bila prevrnuta, a jedna je imala za nijansu tamniju fleku na mestu gde se nešto prolilo. Ispod srušene stolice nalazila se potpuno nakvašena fotografija.

Dajana se sagnula da bolje vidi. Slika je prikazivala dve brinete. Toliko je Dajana zaključila po vetrom nošenoj kosi, narukvicama i prstenu. Stajale su ispred neobične građevine. Dizajn je neodređeno podsećao na Bliski istok, gotovo kao džamija bez minareta. Fotografija je upila ono što se prolilo po podu, pa su se crte lica žena stopile. Dajana

je zamislila nekoga ko je nedavno sedeo za ovim stolom i držao sliku. Prisećanje? *Sećaš li se kad smo... Da, čekaj da donesem fotku...*

Zastala je. Nešto joj se činilo neobično poznatim, i to ne na dobar način. Dajana se vrtela u mestu i proučavala. Pored vrata je videla ogromne čizme, a do njih policu za knjige i na njoj malu paprat, kutiju papirnih maramica, sveću i fotografiju dva naočita muškarca u majicama kratkih rukava. Na njihovim nadlakticama nazirale su se tetovaže.

Tek nakon što je prošla pored stola za doručak, Dajana je ugledala šank. Kuhinjski prostor je bio otvoren, spojen s dnevnim boravkom. Blistava krvava fleka videla se u delu između frižidera i unutrašnje strane šanka, gde se nalaze sudopera i mašina za sudove. Okolni zidovi i kućni aparati takođe su bili isprskani. Dajana je osetila stezanje u grlu. Na prednjoj strani frižidera bile su zalepljene slike napravljene prstima, sad poprskane sićušnim crvenim flekama. Kiša iz noćne more zamrljala je četvrtaste kuće, tročlanu porodicu, oblačiće i sunce srećnog lica. Trag krvi vodio je kroz kuću i jedna vrata. Dajana je progutala talas mučnine i nekoliko puta duboko udahnula.

Otprilike na pola puta između kuhinje i vrata fleka se povećala. Dajana je zaključila da se tu neko zateturio i pao, pa se pomerao po podu. Trag je bio neuredan, gotovo kao da je neko brisao. Dajanine misli otišle su u neželjenom smeru: zamišljala je zbuñeno dete koje puži pre nego što je ustalo i nesigurno pokušalo da preživi.

Cigarete, pomislila je kad joj je nešto kliknulo u glavi. Taj senzorni podatak vratio ju je u prošlost. U kući se osećao miris cigareta. Marlboro lajts, ako bi morala da pogađa. Ono što je pušio njen brat. Sa zida na drugoj strani sobe, duga i tanka drvena maska s rupama za oči i usta zurila je u nju s izrazom užasnutoć šoka. Afrička maska, slična onoj koju je Dejvid doneo kući. Suvenir. O tome je reć. Ovo je dom vojnika.

Teskobno je pogledala preko ramena u sto postavljen kao za prijatnu gozbu od vina i sira među prijateljima. Zatim je skrenula pogled napred, u mućnu lokvu ljudskih izlućevina koja je mami da je pogleda. Da pogleda kakva se strahota ovde dogodila.

SPRING HIL, KANZAS

OSAM NEDELJA RANIJE

Pogled joj se neprestano vraća na gornji levi deo moga lica. Gleda prema prozoru, napolje do veštačkog jezerceta vidljivog iz njene kućne ordinacije, ali potom se vraća na moju nedavno stečenu posekotinu. Ne znam kako će ovo funkcionisati. Na svojoj veb-stranici kaže da je „iznad svega saosećajna i diskretna psihološkinja koja nikad ne osuđuje, uspešna u korišćenju terapije pisanjem za ublažavanje teskobe“. Jebiga, onda prestani da zuriš. Rekla sam joj da sam ovde zato što želim da se osećam *manje* nervozno.

Nasmeši mi se. To je bolje. Melodičnim, neutralnim glasom kaže: „Ima mnogo izuzetno korisnih vežbi koje se koriste u terapiji pisanjem. Najviše volim to što možete da istražujete onoliko daleko, duboko i široko koliko vam to dopuštaju vaša mašta i inhibicije. Isprobaćemo razne pristupe i videćemo šta najbolje deluje... na vas.“

Klimnem, i mora da su mi se šiške pomakle, pošto se opet zagledala u ožiljak. To me obeshrabruje. Želim da ovo deluje, ali ova žena nije ono što sam očekivala. Važno mi je korišćenje terapije pisanjem, ali u mom području nema baš mnogo izbora. Kad sam izabrala dr Kamilu Džouns, koja ima privatnu ordinaciju u Overland Parku, zamislila sam

ženu u sofisticiranom kostimu i udobnim cipelama. Ljubaznih očiju. Srebrne kose. Možda sam zamišljala ženu starog Ijanovog šefa, brigadira Parkera Boulsa, Kamilu, koja nosi one goleme šešire s perjem i koja je osramotila brigadira svojom vezom s princem Čarlsom.

Ova žena, ova Kamila, rekla mi je da se njeno ime rimuje s Pamela. Šta? Umesto dr Džouns, želi da je zovem Kami Dži. Na sebi ima nekoliko slojeva tunika koje joj padaju s ramena, pantalone za jogu i bejzbol kapu. Ne želim da zvučim površno, ali moram da spomenem da je ceo prednji deo kape pun veštačkih dijamanata. *Ceo*. Svuda. Sigurno je meni jednako teško da ne blenem u njenu kapu kao njoj u moje lice. Središnji deo na toj kapi je džinovski lažni dragulj u obliku ljiljana. To me *muči*. Sigurno je u šezdesetim, mada jebeno dobro izgleda. Iskreno, jednostavno nisam želela da moja psihološkinja izgleda kao instruktorka zumbе.

Napokon me gleda u oči. „Medi?“

„Da?“ Ne znam zašto, ali stiskam šake, zatim ih otvaram i opet stiskam. Umela sam od silnog pisanja da dobijem sindrom karpalnog tunela, pa bih to radila kad su me boleli ručni zglobovi. Prestajem to da činim i sklappam ruke u krilu.

„Pređimo na stvar i počnimo lagano. Želim da napišete dvadeset primera u kojima navodite šta vam izaziva teskobu.“ Doda mi list papira i olovku. „Nemojte previše da razmišljate. Samo navedite ono što vas plaši ili čini nervoznom. Napišite ono što vam prvo padne na pamet, važi?“

„Važi.“

1. Kad Čarli plače. Ili pomisao da će se Čarliju nešto loše dogoditi.
2. Kad Ijan neće da se probudi.
3. Kad neko puca u decu u nekoj školi. Zapravo, kad bilo ko nasumce puca u ljude, ali posebno u decu.
4. Kad neko vozi džinovski kamion kroz paradu u Francuskoj i pokosi mnogo ljudi.
5. ISIS.
6. Kad Ijan pije votku.
7. Kad tip s Bliskog istoka na spravi za vežbanje ispred mene siđe i ode, ali za sobom ostavi svoju veliku crnu torbu.

8. Kad zovem pse, ali oni ne dođu i ja ne mogu da ih nađem. (Verovatno zato što se to baš sinoć dogodilo, ali našla sam ih.)
9. Kad moja mama zaista grozno kašlje i ne može da prestane s tim.
10. Kad Ijan ode da radi u opasnim zemljama.
11. Kad mi se Čarli sakrije.
12. Kad se Ijan ljuti na Čarlija.
13. Kada razmišljam da aligator može da skoči iz vode u Diznilendu i da zgrabi dečaćića iz očevog naručja.
14. Kad se probudim usred noći i Ijan nije u krevetu, a ja znam da je u podrumu.
15. Utapanje, posebno sirijske dečice koju more izbaci mrtvu na obalu. Ne mogu s time da se nosim, ponekad danima, i sanjam da se Čarli utapa, a povremeno se bojim da će se psi utopiti. Plimski talasi.
16. Kada tinejdžer na Floridi napadne muškarca i ženu u njihovoj garaži i poput zombija pojede njihova lica.
17. Da je neki tip u Nemačkoj platio drugom tipu da ga polako reže, skuva i pojede.
18. Kad moram da ostavim Čarlija s Ijanom.
19. Da nešto zaista, zaista nije u redu sa mnom.
20. Kad Čarli plače.

Gurnem papir do Kami Dž., o kojoj, nakon što sam je bolje videla u veoma uskim joga pantalonama u stilu sedamdesetih, u sebi mislim kao o Kami Nožnom Prstiću.

Počne da čita u sebi. Kažem: „Mislim da sam se ponavljala. Mislim da sam dvaput napisala 'Čarli plače.'“

Ona potvrdno klimne, koncentrisana na moj spisak. „Ponavlanje je deo onoga što tražim.“

Pogleda me nekoliko minuta kasnije, ali ovog puta i ne pokušava da bude suptilna. Zuri u ružičast ožiljak i moj spuštenu kapak. „Boli li?“

„Samo kad se smešim.“

„Zar se zato ne smešite?“

„Ne smešim se? Ne znam. Nekad sam se često smešila.“

„Jeste li bili kod specijaliste plastične hirurgije?“

„Ne. Ali sigurno ću ići, nekad.“ Istina je da sam uvek bila ono što je moja baka zvala 'ružna lepotica'. Lepo ružna. Moje su oči čudne i svetlosive. Moj smešak je asimetričan i u obliku mog lica ima nečeg lisičjeg. Nikad mi nije nedostajalo muške pažnje, ali znam da moja privlačnost proizlazi baš iz moje neobičnosti. Još nisam zaključila sviđa li mi se moj ožiljak ili ne. Kad se ponekad pogledam u ogledalu, mislim da su to daleko iskrenije korice knjige koja sam ja.

Kami Dž. klimne. Oči su joj vlažne od majčinske empatije. Lupka po papiru. „Vi ste ono što mi zovemo 'katastrofičar'.“

„Jesam?“

„To je sve češća pojava sad kad nas neprestano zasipaju lošim vestima. Lako je preceniti mogućnost da će krajnje retka tragedija snaći vas ili voljenu osobu.“

Pomislom da bih mogla da joj ispričam o svom intimnom poznavanju retkih tragedija, ali odustanem. Samo kažem: „Nesreće se događaju. Bilo šta i bilo kad.“

„Bilo šta? Aligatori i kanibali?“ Nasmeši se, nagne se napred i namigne. „Zombiji?“

Slegnem ramenima i zatim ne mogu da se obuzdam. Smejem se. Zombiji.

„Ali tu se dešava još nešto“, kaže. Ceo onaj zumba vajb iščezne i ona je smrtno ozbiljna. „Želite li da mi kažete nešto više o vašem odnosu s Ijanom? Je li on Čarlijev otac?“

Klimnem potvrdno i zaista bih joj rado ispričala sve o Ijanu. Stvarno, zato što je to odlična priča. Međutim, iz nekog razloga odjednom ne mogu da progovorim, a pomisao na sve što se dogodilo s Ijanom zaista je previše. Osećam se paralizovano, jezik je ljičava riba u mojim ustima, u nosu kao da imam močvarnu vodu. To se događa ponekad. Sećam se da me je neko držao pod vodom, moje lice je tek nekoliko centimetara ispod površine, oči iskolačene, vazduh tako blizu i mami. Otvorila sam usta da udahnem...

Nisam uspela. Voda mi je ušla u usta i niz grlo. Preuzela je vlast i to je bilo to.

„Gde vam je toalet, molim vas?“, jedva izustim, ustanem i presamitim se. „Pozliće mi.“

BALKAN

APRIL–SEPTEMBAR 2001.

Ijana sam upoznala na jednoj večeri.

Džoana i ja smo pristale da odemo na prženu ribu sa šest britanskih telohranitelja. Trebalo je da se nađemo u trošnoj gostionici koja je nesigurno stajala na drvenim stubovima u vodi. Visila je nad blatnjavom ivicom jezera u bivšoj jugoslovenskoj republici Makedoniji.

Džo je imala naviku da uvrće kosu kad joj je dosadno ili kad je nervozna. Pogrbila se nad votka-tonikom, vrtela kosu i tamnim očima posmatrala vrata. „Možda neće doći.“

„Možda.“ Ja sam bila ravnodušna.

„Nekako se nadam da neće doći.“

Nasmejala sam se.

„Da jednostavno odemo?“ pitala je i uspravila se, odjednom entuzijastična i blistavih očiju.

„Kasne dvadeset minuta“, rekoš, otvoreno je podstičući na odlazak.

„Ali osećala bih se loše. Gorštak Bak je ipak rekao da su veoma dragi.“

„Pa, ako su dovoljno dobri za Gorštaka Baka...“

Džo je isplazila jezik.

Gorštak Bak je bilo naše ime za vojnog atašea zečjih zuba koji je radio u američkoj ambasadi. Nadenule smo mu to ime jedne večeri nakon što je sve vreme južnjačkim naglaskom brbljao: „Sve te balkanske žene, čoveče, nije ih briga. Možeš reći bilo šta. Čoveče, možeš raditi šta god želiš. Ako putuješ s velikom plavom, umoćićeš ga sigurno.“ Gorštak Bak je svoj američki pasoš zvao „velika plava“. Pozvao je Džo na večeru s novim telohraniteljima britanskog ambasadora u Ohridu, turističkom gradiću kraj grčke granice, a Džo je pozvala mene da je posetim i pođem s njom.

Ohrid je živopisan na zapušteni način. Kamene vile nalaze se na brdu s pogledom na suncem obasjano jezero. Na najvišem vrhu, okrenuta na jug prema Grčkoj, nalazi se Crkva Svetog Jovana iz trinaestog veka, savršena za razglednice, tako lepa i spokojna da prkosi svim neslogama u mestu nad kojim stoji. Ohrid bi mogao biti prijatno šarmantan da nema opipljive napetosti među ljudima koji se kreću vijugavim uličicama i trgovima. Umesto toga, to je destinacija za odmor krcata ljudima dveju zaraćenih religija, a meni se činilo da se svi međusobno gledaju s mešavinom krvožednosti i sumnjičavosti. Zemlja je bila na rubu građanskog rata.

Putovala sam trista kilometara da dođem ovamo. Bila sam pri kraju četrnaestomesečne Fulbrajtove stipendije koja me dovela u Bugarsku, malenu, ljupku i mirnu zemlju. Tamo sam držala nekoliko kurseva engleskog i novinarstva na Univerzitetu u Sofiji i istovremeno radila na knjizi. Moji dani su se sastojali od pisanja, putovanja i predavanja. Bila sam izuzetno srećna.

Upoznala sam Džoanu Džasinski kad smo obe bile srednjoškolke u programu letnje razmene u Španiji. Obe su nas zanimali lingvistika, maženje sa Špancima u disko-klubovima, ruski i nemački filozofi, kao i grupa *Kjur*. Prerasle smo većinu adolescentskih problema, ali smo ostale prijateljice. Džo sada tečno govori ruski, srpski, makedonski, portugalski i španski. Zaposlena je u Ambasadi SAD u Skoplju, glavnom gradu Makedonije, kao konzularna službenica i sad je službeno diplomata.

Prema rečima Gorštaka Baka, ekipa telohranitelja britanske vojne policije upravo je stigla iz Engleske da štiti britanskog ambasadora. Sukob između makedonske hrišćanske većine i rastuće muslimanske

manjine rezultirao je nedavnom eskalacijom nasilja. Kao svugde na Balkanu, magla mržnje i besa poput smoga lebdi nad starinskim planinskim selima.

Šest visokih muškaraca širokih ramena i uskih bokova ušlo je u društvu Gorštaka Baka, koji je uz njih izgledao kao da pripada sasvim drugačijoj vrsti, možda nekoj vrsti glodara. Dok se grupa okupila oko domaćice, i Džo i ja smo zapazile Ijana.

Tamna kosa mu je štrčala na temenu, a na sebi je imao bele farmerke i svetloplavu majicu. Sećam se kako sam pomislila da bi ga u mom rodnom gradiću Spring Hilu u Kansasu pretvorili u pastelnu kašu kad bi se pojavio tako obučen.

Gorštak Bak ih je glasno predstavio: „Robert! Sajmon! Džejson! Piter! Ijan! Fil!“ Najpre se činilo da su mrzovoljni i da nisu razgovorljivi, sve dok konobarica nije počela da donosi pivo i votku.

Nekoliko puta sam krišom pogledala Ijana, koji je sedeo preko puta mene. Činilo se da je sasvim zaokupljen jelovnikom, a Džoana i ja ga uopšte nismo zanimale. Nikakav jelovnik u makedonskoj gostionici ne može biti *tako* zanimljiv. Čitao ga je kao da je progutao otrov, a da je u jelovniku zapisana formula za protivotrov. Rešila sam da ostavim utisak da ni on mene nije impresionirao. Nisam imala valjan razlog za to, pa sam izmislila da me vređa njegova tesna majica. Očigledno nije nameravao da se obazire na mene, pa sam počela da ga ismevam u mislima. Neizmerno sam želela da mu kažem da je nazvala Dženifer Bils jer želi nazad gornji deo svoje pidžame.

Par minuta kasnije Ijan se tiho nasmejao sebi u bradu. Udobno se zavalio, pripalio cigaretu i spustio otvoreni plastični jelovnik na grafitima išaran drveni sto. Nakon što je zamišljeno podigao obrvu, uspravio se i izgovorio: „Dakle, mislim da ću uzeti sranje*.“

Džo je odmah reagovala: „U Americi kažemo da ćemo 'obaviti', a ne 'uzeti', sranje, a ono što bi tebi bilo još korisnije jeste spoznaja da bismo tu informaciju gotovo uvek zadržali za sebe.“

„To jeste korisno! Hvala. Ali“, reče Ijan pokazujući jelovnik. „Govorio sam o sranju iz Ohridskog jezera. Tu piše.“

* *Crap* (engl.) – sranje (Igra reči: *crap* znači sranje, a *carp* je šaran). (Prim. prev.)